

Rafaele Serafini

PAROLE INCROXA'

Racòlta de problèmi a parole incroxà
inte la nostra Lengoa Vèneta

disiòn
LENGOA VENETA

No a ghe xè copyrights e tute le parte de sta publicasiòn le pol èsar copià o invià co tuti i mexi, eletroneghi o mecaneghi, anca fotocopie, rejistrasiòn, e anca la pol èsar imagaxinà senza permeso scritto de l'autor o dea caxa editora.

All rights are not reserved. All parts of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, withouth prior permission in writing from the publisher.

stanpà inte la Venesia

1° Edisiòn 2009

*A ghe dèdico sto libro a tùti i pasionà
de paròle incroxà cusì ca li pòsa inparàr pensàr e imajinàr inte la
nostra
Lengoa Veneta*

NOTE DE SCRITURA

Łe regole grafeghe, łe xè fasili e imedià, a “C” a se lèxe [K] frente a o/a/u e frente a e/i a diventa “CH” tipega de l’Italiàn, par exenpio : “acua“, “anca“, “schei”. Sa invese a “C” xè par exenpio : “ciào”, “céxa”, a se lèxe fà i ne gà costumà ente łà scola itałana.

A “S” a xè doparà fà na sorda, par exenpio : “Go masa mistieri pa a testa”.

A “X” a xè doparà fà na sonora, par exenpio : “caxa”

A “Z” a ga isteso vaeor fonetego de a “X”, par exenpio : “caza”, “Xè fasie tàxer” se podaria scriver anca “caza”, “Zè fasie tàzer”.

A “Ł” tajada a rapresenta do varianti foneteghe parchè ghe xè parti de el Veneto ca dixè : “**A** gaina magna **e** erbe” e altri invese dixè “**La** gaina la magna **le** erbe”. Cusita, pa respetar e do varianti serte volte xè scrivesto : “**Ła** gaina la magna **łe** erbe”. Mi parsonalmente la meto e no la meto, la scritura la xé sol ca on mèxo.

E dòpie in Veneto no łe ghe xè, e forse xè par sta raxòn chive ca łà scola italiana a ne ga tratà fà a fùsimo dei mùsi. Naltri a no dixemo “egli ha” ma dixemo “el gà” par sta raxòn chive no ghemo metù łà “h” frente el verbo “vèr” e anca par sta raxòn a scola i ne ga fato crèdar ca fùsimo àxeni!

El problema vero xera e xè ca el Veneto el xè na Lengoa ca i ne ga proibesto de scriver e anca parlàr. L’obietivo primo xera de convinsarne ca no a savìmo parlàr e no ca parlemo n’altra Lengoa! Se i ghese ametù ca el Veneto el xè na lengoa i gavarìa da confesàr ca a semo on popolo co na storia. Ma soto a dominasiòn Italiana łà nostra storia i ne a ga sempre scondesta e fata desmentegàr. No go vołesto èsar pedante fà on acadèmego, vanti tuto parchè go senpre vardà co sospeto chi ca el ghe insegna st’altri parlar puito, e pò parchè na lengua łà ga da èsar descrivesta fa a łà vien parlà e inte el modo pi fasie par tuti. Penso ca in sti oltimi sento ani, chi ca el ghe ga festo pì mal a łà nostra lengoa, a xè stà a nostra masa granda prexunsiòn. El me parèr el xè de scriver, parlar e pensar in Veneto, no vargognarse, e mołargheła de scriver sol ca poexie, rime e memorie de sti ani. In Veneto podìmo parlar de matemadega, de filoxofia, de storia, atuaità e de politega..... El letòr el podarà vèdar ca el testo el xè stà trà xò doparando dea nostra lengoa varietà nove, vecie, e de parte difarenti de el Veneto, parchè a richesa de na lengoa a xè propio inte a so diversità, in sto modo a grafia a xè sta doparà bastansa libaramente al fin propio de rèndar sta diversità.

Ma in sti oltimi àni a partir da on sciàpo de xente, gà scuminsià la rivinsita e la riappropriasiòn de la nostra Lengoa, storia e coltura. Sti àni a ghemo fésto vèdar la nostra forza militar, inteletuàl e comersial in tuto el mondo, deso farèmo vèdar al mondo chi ca a xé I VENETI.

INTRODUSION

Pa pasàr el témpo, pa destraviàrse fòra le paròle incroxà le xé na bòna ròba. In pì a se pol inparàr e pensàr inte la Lengoa Vèneta; a se pol inparàr nove parole, la stòria, i costùmi e tradisiòn dexmentegà. Se pol fàr parole incroxà a tèma : storia, gramadega, jiografia, costùmi.... Le parole incroxà le pol vegner doparà pa na infinità de situasiòn. In Lengoa Vèneta, a xè la prima òlta ca vién fòra on laòro de sto tipo. Se augurèmo ca ghe sipia on sèvito e ca altri i scominsie fàrghene.

grasie, bona letùra e salùti

